

EVENWICHTSKUNST OP DE ZUIDAS

Tekst: Klokhuis tekst en foto

Fotografie: Ewout Huibers

Studio Prototype koos voor verschillende soorten akoestische plafonds. In de cursusruimtes monteerde Verwol grijze HeartFelt Baffle plafonds van Hunter Douglas. De Woodvisonwand zorgt voor licht en openheid.

Vernieuwend chique zou je het nieuwe kantoor van Dentons aan de Amsterdamse Zuidas kunnen noemen. Geen overdreven pracht en praal maar fraai en netjes; een mooie harmonie van comfortabel en functioneel. Het bouwteam vond ook een knappe balans tussen transparantie en privacy.

Het typerende polycentrische karakter van Dentons was de onderlegger voor het onderwerp van Studio Prototype.

Hadden we het traditioneel uitgewerkt dan was het nooit in zo'n korte tijd gelukt

Practice what you preach

Een open indeling is niet het eerste waar je aan denkt bij een advocatenkantoor. Daar wordt immers met vertrouwelijke en gevoelige informatie gewerkt, en dat gaat toch het beste in besloten kamers achter dichte deuren. Dat was precies hoe het er bij Boekel de Nerée uit zag toen het bekende advocatenkantoor aan de Zuidas opging in Dentons, 's werelds grootste advocatenkantoor. Bij de herinrichting van de drie verdiepingen in gebouw Viñoly is voor een compleet andere koers gekozen. Jeroen Spee van architectenkantoor studio Prototype dat samen met DZAP het ontwerp maakte, licht dat toe. "Dentons heeft vestigingen in veel landen. Dankzij dat wereldwijd vertakte kennisnetwerk hoeft er bij internationale cases nooit een ander advocatenkantoor betrokken te worden. Dat polycentrische karakter met die transparante kennisdeling is de kracht van Dentons; een belangrijk aspect van hun

werkwijze. Naar ons idee moet je dat dan ook in je individuele kantoren laten zien en toepassen. We hebben dát dan ook tot de kern gemaakt van ons ontwerp voor de herinrichting."

Open en besloten

Prototype pelde het werk van de advocaten af tot de basis en kwam tot twee hoofdactiviteiten: geconcentreerd werk zoals dossiers voorbereiden, inlezen en schrijven enerzijds en besprekingen anderzijds. Dat vroeg volgens het Amsterdamse architectenbureau naast kantoorkamers ook om open werkplekken met veel mogelijkheid om te overleggen. Dat moet dan zowel binnen de praktijkgroepen als tussen verschillende praktijkgroepen kunnen, en uiteraard met cliënten. Daarvoor is een aantal vergader- en overlegplekken in verschillende opzetten op diverse plekken in het kantoor bedacht. Grote open ruimtes maar ook kleine nisjes waar twee of drie mensen

heel geconcentreerd kunnen beraadslagen of stukken doornemen. Privacy moest wel gewaarborgd kunnen worden, zowel voor de diverse overleg ruimtes als de kantoor kamers, die op hun beurt ook weer transparant moesten zijn. Goede geluidsisolatie en geluidsabsorptie was dan ook een vereiste. “Er was geen uitgebreid technisch programma van eisen waarin dergelijke zaken waren vastgelegd”, zegt Spee. “Daarom is voor een Design & Build-team gekozen waarin naast opdrachtgever Dentons, projectmanager DZAP en studio Prototype ook Verwol Projectafbouw zat. Zij hebben daar namelijk veel kennis over en goede producten voor.”

Glas en hout

Een van die producten is de Clearvision systeemwand waarmee concentratieruimtes, kantoor kamers en overleg ruimtes zijn gemaakt. De glazen panelen, de afwezigheid van profielen en kit-overgangen en de slanke aluminium boven- en onderbakken zorgen voor maximale transparantie. De geluidsisolerende prestaties zijn ruimschoots voldoende. De Clearvision 25, met enkel glas, levert een geluidsisolatie van 36 dB. Op plekken waar dat niet voldoende was maar transparantie en openheid wel een vereiste, is de Clearvision 100 gemonteerd. Die is met dubbel glas uitgevoerd en is goed voor een isolatiewaarde van 49 dB. Dat schept uitstekende voorwaarden voor vertrouwelijke gesprekken en ongestoord werken.

Behalve glas wilde de architect ook veel hout in

Soms was de geluidsabsorptie door het plafond niet voldoende. Dan werden Absorlux elementen op bijvoorbeeld de wanden toegevoegd.

Het systeemplafond is nieuw maar de roosters die erin zijn opgenomen komen uit het oude plafond.

Dit soort specifieke kennis zit niet bij aannemers maar bij specialisten en leveranciers

Geconcentreerd en ongestoord werken kan in aparte 'stiltecellen'. Transparantie en openheid is echter gegarandeerd door de glazen Clearvision-wanden.

De blank gelakte eikenhouten onder- en bovenprofielen zorgen voor een heel ander karakter.

het advocatenkantoor. Daarom is er veelvuldig gebruik gemaakt van de Biobased Woodvision systeemwanden. Net als bij de Clearvision zijn de panelen van glas en zijn ze zonder profielen en kitovergangen gemonteerd. Ook deze scheidingswand voorziet het House of Dentons dus van een heleboel transparantie en openheid. De blank gelakte eikenhouten onder- en bovenprofielen zorgen echter voor een heel ander karakter. Zeker in combinatie met de regelmatig terugkerende wandbetimmering en het meubilair waar hetzelfde hout voor is gebruikt. Het beeld is eveneens strak en precies maar door het natuurlijke materiaal ontstaat daarnaast een gevoel van warmte. Niet voor niets is het hout vooral op de vijfde verdieping toegepast, de etage waar de cliënten binnenkomen.

Baffles van vilt

Naast geluidsisolatie was ook geluidsabsorptie een belangrijk issue, zeker met zoveel open overlegruimtes. Voor dat akoestische aspect worden doorgaans systeemplafonds ingezet maar voor Dentons zocht studio Prototype alternatieven. "Architecten zijn een beetje klaar met de gebruikelijke verlaagde plafonds, maar ook gebruikers vragen steeds vaker om iets anders. Met behulp van Verwol hebben we hier een aantal verschillende oplossingen kunnen realiseren." Zo zijn in de gezamenlijke ruimtes waar onder meer cursussen worden gegeven, grijze HeartFelt Baffle plafonds van Hunter Douglas gemonteerd. Het plafond met zijn vilten elementen is een redelijk recente doorontwikkeling van het inmiddels bekende HeartFelt lamellen plafond. "Studio Proto-

type is een van de eerste architectenbureau's die dit nieuwe plafond heeft toegepast", zegt Spee, die erg te spreken is over het alternatief. "Baffles zorgen voor transparantie en openheid en ze leveren goede absorptie. In een advocatenkantoor kun je ze alleen niet overal toepassen. Je ontkomt niet aan gesloten werkplekken met wanden en dan moet je drukschotten maken. Met baffles zou je dan een erg rommelig beeld krijgen. Voor die ruimtes hebben we toch systeemplafonds gebruikt."

Duurzame keuzes

Opvallende keuze bij de montage van de nieuwe systeemplafonds was om onderdelen van het oude plafond te hergebruiken. Het plafond zelf was weliswaar afgeschreven maar de roosters waren nog goed. Die zijn grondig schoongemaakt en in het nieuwe systeemplafond geplaatst. Dat scheelde erg veel geld. Het kantoor zit dan wel op de Zuidas, dat wil nog niet zeggen dat er ook een onbeperkt Zuidas-budget was voor de verbouwing. Studio Prototype keek dan ook bij meer onderdelen van de verbouwing of dingen konden worden hergebruikt, of vernieuwen wel echt nodig was. De scheidingswanden tussen alle

kamers in het oude kantoor van Boekel de Nerée bijvoorbeeld waren eigenlijk diepe kastenwanden waar de dossiers in werden bewaard. Omdat ze nog in prima staat waren en ook in het nieuwe kantoor opbergruimte nodig zou zijn, zijn die kasten niet weggedaan. Ze zijn op een andere plek op een andere manier neergezet en voorzien van nieuwe, witte frontjes. Een duurzame oplossing die ook voor een mooi contrast zorgt tegenover de transparante wanden.

"Verder hebben we goed gekeken waar we de ruimtes wilden en wat het zou kosten als we daarvoor leidingen en installaties zouden moeten verplaatsen", zegt Spee. "Waar we het per se anders wilden hebben we dat gedaan maar we hebben er ook voor gekozen om dingen niet om te gooien. Zo hebben we een groot deel van de infrastructuur boven het plafond onveranderd kunnen laten en daarmee flink bespaard op de kosten."

Met de spanplafonds creëerden de architecten van Studio Prototype een goed geluidsklimaat en een superstrakke basis om op voort te borduren.

Luiken in de spanplafonds doorbreken weliswaar het naadloze beeld maar ze maken wel de installaties en ledigingen in het plenum bereikbaar.

Bij de montage van de nieuwe systeemplafonds zijn onderdelen van het oude plafond hergebruikt

Verrassende verschijning

Sommige leidingen en kanalen bleken wat lager te hangen dan waar Verwol op had gerekend bij de montage van de plafonds. Zeker voor de 500 m² spanplafond die de afbouwer in House of Dentons monteerde, leverde dat wat hoofdbrekens op. Met slimme koeloplossingen zijn die gepareerd.

De keuze voor spanplafonds is best wel verrassend; ze worden immers niet vaak toegepast in kantoren. Spee is er echter erg enthousiast over. "Als architect wil je het liefst een superstrak en naadloos plafond dat voor een goede akoestiek zorgt en niet te veel kost. Dit spanplafond combineert al die dingen; het vormt een mooie en serene basis om fraaie ruimtes te maken. Komt nog eens bij dat het erg snel kan worden gemonteerd en zeker bij dit project kwam dat heel goed uit."

Nadeel ten opzichte van een systeem met tegels is wel dat met een spanplafond het plenum niet zo gemakkelijk bereikbaar is; een aspect dat in het bouwteam naar voren kwam. Verwol loste het op door toegangsluiken in het spanplafond te maken. Voordat het doek werd aangebracht, plaatste de afbouwer speciale luikprofielen op een aantal strategische plekken. Het doek, waar uitsparingen in waren gemaakt, werd op die profielen gespannen. "Verwol heeft dat erg mooi gedaan", vindt Spee. "Op die manier, en als je er niet te veel hebt, houd je een mooi strak plafond én de mogelijkheid tot onderhoud."

Razend tempo

De architect koos voor een matte variant van het spanplafond. Het PVC-doek heeft minuscule perforaties waardoor het voor een uitstekende geluidsabsorptie zorgt; met een Aw = 0,9 doet

het niet of nauwelijks onder voor de systeemplafonds. Evengoed waren er op sommige plekken nog aanvullende geluidsabsorberende maatregelen nodig. Dat is onder meer met Absorlux elementen gedaan. De gevulde en met stof afgewerkte panelen zijn onder meer gebruikt in de belcellen en de concentratiewerkplekken. Het aandraagen van de effectieve en fraaie oplossing was een van de voordelen van de aanwezigheid van Verwol in het Design & Build-team. “Dit soort specifieke kennis zit niet bij aannemers maar bij specialisten en leveranciers; het is daarom heel waardevol om die in je bouwteam te hebben”, vindt Spee. “Ook omdat je dan snel

beslissingen kunt nemen. Daardoor hebben we dit project in een heel kort tijdsbestek kunnen uitvoeren. Vanaf de eerste schets tot de realisatie heeft slechts een jaar geduurd. Hadden we het traditioneel uitgewerkt, met eerst een voorlopig ontwerp, dan een definitief ontwerp en het dan pas naar de markt brengen, dan was het nooit in zo'n korte tijd gelukt.”

Studio Prototype zocht naar alternatieven voor de gebruikelijke systeemplafonds. Waar akoestiek minder belangrijk was konden bijvoorbeeld strakke metalen lamellen plafonds worden toegepast.

